

Barken "Atlas", som Jens Hjorth bl. a. var skibsfører på.

En sømand går i land

Jens Henneberg, kultur@nordjyske.dk

ERINDRINGER

"Kaptajn Hjorths erindringer"

★ ★ ★ ★ ☆ ☆

Vidt har han været omkring, meget har han prøvet, og stort har han øvet, den driftige Jens Hjorth.

Han er født i 1835 som søn af forpagterparret på Lindenberg Gods, og han dør i 1929.

Hans skolegang var præget af "Tvang og Straf, Bank og Rykken i Haaret, i Ørene, Øretæver, Slag af Lineal eller Pibespids og Oversidden".

Tidligt kommer han ud at sejle som letmatros i internationalt farvand. Han er en driftig mand og videreuddanner sig, så han allerede som 29-årig bliver skibsfører.

Da gør han status: Vil han være sømand ellert landmand?

Han går i land!

I 1864 har man på hans hjemegn fået leverancen af stude til hæren i Sønderjylland, og han bliver ansvarlig for et hold stude, og da oplever han krigen og dens følger efter tilbagetrækningen fra Dannevirke.

Vel hjemme bliver han i broderens midlertidige fravær forvalter hos faderen: "Mine Ordre modtog jeg hver Morgen tidligt personlig inde paa Faders Kontor. Dengang stod man op om Sommeren Kl. 4 og trak i Marken Kl. 5, saa jeg mødte hos ham Kl. 4½."

I 1866 bliver han forlovet med Poulina, ”en fattig, men rigt begavet, stille og blufærdig og tilbageholdende Pige”. Forlovelsen var ikke efter forældrenes hoved, men han holdt fast.

Da hans broder vendte hjem, sejlede han igen og nu på verdenshavene.

I 1873 går han i land og bliver parthaver i det planlagte Flødal Kridtværk i Svenstrup, og her fandt han sit virke i de kommende 42 år.

I 1875 begyndte den egentlige fabriksdrift, dels i dagleje, dels i akkord med seks-otte mand, men året efter var der i alt 23 mand. Lønnen var 16 øre pr. time, og arbejdstiden fra seks morgen til syv aften med to timers frokost.

Selv var Hjorth på pladsen klokken halvseks hver morgen. Lønnen steg langsomt: 1896 til 18 øre og i 1912 var den 32 øre, under krigen op til 95 øre.

Hjorth kaster sig også ud i offentlige hverv som snefoged og som vandsynsmand, og han bliver sognerådsformand og var utilfreds med skatteansættelsen hos de større gårdmænd.

I det hele taget engagerer han sig i tidens åndelige strømninger. Skønt udpræget konservativ ser han positivt på andelsbevægelsen og de kooperative virksomheders betydning, men han er dybt skeptisk over for fagforeninger.

I 1912 trækker han sig fra Flødals fabrikker, og han og Poulina lejer sig ind i en lejlighed i Dalgasgade 23 i Aalborg.

Bogen er et fantastisk usminket vidnesbyrd om hin tids arbejds- og samfundsforhold. Hjorth er en glimrende fortæller med sans for detaljen.

Hvad jeg kan savne, er nogle ordforklaringer og nogle kommentarer om, hvilken købekraft de angivne timelønninger havde.

”Kaptajn Hjorths erindringer”

144 sider, 150 kr., Lokalthistorisk Forening Ellidshøj, Svenstrup og Godthåb Sogne.